

درگاه

اونیش کونده برنشر اولنور

برنجی سنه : برنجی جلد

نومرو : ۶

۵ تموز ۳۳۷

ايتاينبولك اون بيش كوني

مريم «مرکور دو فرانس» ده — قارشى غزته لرنده فرانسجه ادبى يازبارله مروف اولان رشاد نوري بلك «مرکور دو فرانس» ده ندم و دورينه دائر بر اثرينى كوردك . بوجوعه بارسك بللى باشلى دورت بويوك و مشهور بوجوعه لرندن بربدر . بالخاصه دائما لك يكي ادبيات جريانلرينك پيشداريدر . سنبوليسم ادبياتى بوتون دنيايه بو قدرتلى بوجوعه تعميم ايتدى . فرانسزلر قيصه جه «مرکور» ديدكارى زمان برنوع عالم ، برنوع روح ، برنوع ذوق ، برنوع تاقى خاطرلا تيدلر . «مرکور» ك صحيفه لرنده بر بولاق بركنج عمر ايجون اشتهارك باشلانغيجدر . «درگاه» ك عجب اولان رشاد نوري يكي «مرکور» ده اثريله سرتاج اولمش كورمكدن بر تورلو ، اثرينك ندم و دورينه دائر اولوشندن ديك بر تورلوسونيدك . بارسيلر بو اثرى كم بيلير نه قدار ذوق و مصرافله او قوديلر . سيماسى چرچوه اينجده كي ، بر دوره اينجده كورون بويوك شاعرلر جاذبه ليدلرلر ؛ ندم شرقك او شاعرلر نديدر . اميد ايده رزكه رشاد نوري بلك بوقدمه سندن صوكره ندم ده ، عمرخيام كي ، اوروپانك عمومى مراقفى جذب ايده جك ، اونك ده غرالى ترجمه ايديله جك ، اللرده كزه جك . رشاد نوري بلك ، خيالى ترجمه ايدن «فيچ ژرالد» دن دها بويوك بر مظهريت عني ايده رز .

برغسونك استغفاسى مناسبتيله بشريت تعالى اينديرمك حرسيله كان بوتون بويوك فيلسوفلر كي برغسون ده دنيايه بسيتون يكي و ذكالمز ايجون نا كه مظهرورنشته ابداع ايله كلشدر . سى اقل واصغرى جهده تعالىلر اينجده محبوس قالان انسانلر ماده عالملك قانونلرني كشف ايدنجه بولنر عطات نمايليله چار چاپوق حيايه تطبيقي و بوسايده آليشدرلر برذهنيتي ادامه ايتمكدن بر بآس كورميه رك مطلوبلر اولان حضور و راحتي الده ايتك ايشته ديلر .

ايشته حيايتك قيصه لنى و حافظه سنك عددوتى حسيلاه تصرف عقلى وجهه اصغرى في خوش بولان بشريت مزاجينك بوتلك تمايلنى تطين ايدن مجرد و عمومى كوروشلرني چوق شخصى و چوق متنوع اولان حيايه على المعجله تشهيل ايتك سوداسى اينجده يان كلديكي بر زمانده هر كسي قيزديره جق بر سس چيقدى : « ذكا ، حيايى آكاديماز ! » ايشته بوسس برغسونك سسى ايدى . محدودال نظر بر ماديتيلك ماكنه كي قوروب كوسترديكى عالم اينجده بو يكي سس نه قدار چاقاندى و كم بيلير دها نه قدار چاقانه جق ! ... برغسونه كانجه يه قدار حيايت ، برتكرردن عبارتدى . زمانك يارايجى برصبروره سى يوقدى . بوتون عالم بركره ياراتيلمش و آرتق يكي

آلئى اوقشادى ، بارماقلا بلكه كوز ياشلرني سيلدى . اون بولاك كذاينه ، خرما آغاچلرنيك آلتنه سوروكلدم . بكا بوليله اوستننده بو قيسانده راست كان كل نور حالمتخير ، تلاشله «نيجين؟» ديه سورويوردى . برآز كنده كلارك برقاچ كله سويله بيلدم . واوكا شهبه لرني آكلادم . اون قوللرنيك آراسنه آلهرق : « بنى عفو ايت ! آلاهم ، عفو ايت ! » دييوردم .

اولا ، اوفكله كوزلرله بكا باقدى و ويره چكي اعدام حكمندن قورقويوردم . فقط برمدت صوكره ، فورطنه دن صوكره آچان كونش كي يوزى كولدى . آغزى آچيلدى ، وكونشده ديشلر بارلادى . بردن بره اوقدر صميجى ونشله برقه يه قوباردى كه بن بيله كولدم . بنم غريب قياقمه ، كوز ياشلرندن قيزاران كوزلرعه باقديجه كولك ، كولك ... كل نور بكا آكلادى . فقط اون ديكلميوردم . هرشي آكلاشدم . محبوب اولدم ، چونكه حقيقت اوقدر بارزدى كه ...

فقط هرشيته رغما قلبه ده خيخ برشبه قالشدى .
صوردم :

— وكرجينلرك اورتنه سندن ... ماره نك كولكه سندن كي مثلا ؟ ...

كل نور ، دها زياده كولهرك :

— اومى ؟ ... اوزنجي قاديدي . بن اوكا كندى چارشافنى كيديره رك ذريت باباسنك نره ده اولديني آكلامه كوندرمشدم .
زنجي قادين ايدى ديمك

او كيجه يه ميايده كيپرديك عمرمرك اك كوزلر كيچاسى او كيجه اولدى .

بر قاچ زمان صوكره ده زوجم ، كوزلرني محبوب اينديره رك ، ذريت باباسنك دعاسنى قبول ايتديكنى سويله دى .

رزانه عارف

ايضاح — رزان عارف خام نغنديك اوچنجى نسخه مرده انشار ايدن وقارلرني اوزرنده درين بر انطباق برافان «نيريز سلطاني» اسمنده كي نفيس حكايه سنك آلتنه ترتيب پروالرينك تصحيحى صره . سنده مصححك بر خنئاسى اولر «نجم حكايه سى» دنيله جاك برده «نجمه دن» دنيله شدى . او حكايه نجمه دن نقل ايديلديكي كي نجم ، دنيله ده برنسيت و علاقه سى يوقدر . بونى مع الاعتذار تصريحه لزوم كوردك ...

ديللار ؟ ... زنجي ، مثلا ، موملار ... كندى كنديني كولونج بولدم ...

« اوني قوغانم ويارين ايتانلر بولاجم » ايرتسى كوني اوني صيق ير ترصد آلتنده بولدميرنى و بر لحظه كوزدن غائب ايتمكي دوشوندم . باقالم ، نيم قيزى ، دها بنم يوزمى قارارتمه دوام ايده بيله چكى ايدى ؟ ...

صبح ايركن بدوى اونايم كيديم . كل نورك پنديكي اسكه ياقننده كيكلدم ، بكليوردم ، نهايت كلدى ... او ايدى . بر «كوفه» به پندي وياشقه قاديئلر آراسنه غائب اولدى . «كوفه» اوزافلاشدى . پرمدين چيقدم . بنده كنده مخصوص بر «كوفه» كاليه رك تمقيبه باشلام . دجله نك سريخ جريانه تابع «كوفه» اوزون زمان ايجي بوش برطوپاچ كي ، دونه دونه بنى قارشى ساحله سرسمه مش اولدينه حاليه براندى . كل نورك قوبو رنك چارشافنى كوزدن غائب ايتميوردم .

نهايت ايضاق ملورايغه آياق باصدى . ليون رنكسندكى صارى باورچلرله سرعته ، سانكه هر برآدمي قلبه باصيورمش كي ايلروله دى .

قلبده لك اوفاق مرحمت حسنى بيله قوبارارق اوني تمقيبه باشلام . زيبه نك تره سته دوعرو ايلروله يوردى . بوسون طوموش خرابه لرى دولاشدقن صوكره ... اونك ، حيرته ، خرما آغاچلارنى آراسنده كيژله ن ، اسنى وكرامتى بيلمه ديكم برامام تره سى اوكنده دوروغنى كوردم ... متوكلا نه قاپوي ايتدى و هيچ آرقه سته باقاند ، ايجرى كيبدى . تردد ايدىيوردم برامام تره سته جسارت ايده بيليرمى ؟ آرتيق كنديمى طونامادم ، كوزلرم جنابت آتشيله بارلاره ق ، ألم قامامده ، بيله برم كي بنده آرقه سندن ايجرى كيديم . كورديك منظره نفسى طيفادى ، عقام قارشيدى ، يرمده نفس نفس ميخلاندم ، قالم . برقاچ فقير قادييله برابر برسفل بدوى قاديلاك ياننده چولمش كل نور ، سوكلم ، امامك تره سته موم ياقويوردى .

تماسه آشيده ن اولان اسكى چينيله باشنى دابامش يالكنز نياز ايجون باشنى قالدرييور و :

— اى ذريت باباسى ! بكاده كوندرد ، برچوجق كوندرد ، اى ذريت باباسى ! ... كوندرد ! ... ديك قاديئلر خشوع ايله تكرار ايدىيورلردى .
— كوندرد ! ... كوندرد ! ...

اوقدر متبيح ايدم كه ، بركناره چكيله رك خرما آغاچه داياندم ، كوز ياشلرني صاليوردم . هيچتريقلره صارصلييوردم . عمام يرمده سوروكله نيوردي كقيهم بوزولش اوموزلرعه دوشمشدى . تره بدن چيقاركن ، زوجم دوندى و بنى ملاييدى :

— الله ! زوجم .. بونه حال .. نه اولك ؟
روحم نيچون ؟ نيچون ؟ . البسه لرني دوزلدى .

بر سر گذشت

برکون، دوستلردن بری، بکا شو آشاغیده کی
سرگذشتی نقل ایتدی :

موسقو واده طلبه ایکن، معهود «مادمازلار» دن
بريله، یان یانه او طور مق مجبوریتی باشمه کادی ...
سنده بونلری بیلیرسک یا ؟ بوقادین، تهرهز اسمنده
برلهلی ایدی . ایری یاری ، چوق اسمر ، بربرینه
پیشمش سیاه قاشلاری و باله یله بوتولش کیپی سرت
برپوزی واردی مظلم کوزلرینک بهیمی منظره
سیله ، قالین بر باصو کی سسی ، قابا طورلری ،
خلاصه بر صایچی قادینه بکزه یین عضله لی وجودیله
بی قورقونو یوردی ... طوان آراسنده او طور یوردی ،
اونک قاپسی بک کک قارشینده ییدی . پک انی خاطر
لیورم که ، اونک ، او طه سنده اولدینی بیلدیکم زمان
اصلا قاپسی آجامد . فقط بو حالده اولدق نادردی .
بعضاً اوکا مر دیونه ، حاویلده راست کایوردی ،
او وقت بکا خیاسز ویریتی کورون بر تبسمه
کوردی . بر دفعه اونی سرخوش کوردیم : کوزلری
طونوق وئولکون ؟ صارامشدی . بالخاصه تبسمی
ایکرنجیدی ... بکا :

— ای میسکز . مکتبلی افندی ! - دیدی .
اوکا قارشلی اولان نفرتمی زیاده لشدیرن بودالاجه
بر تبسمه ده کولویوردی . بویه تصادفله و بویوله
النفارله یا قالا عامتی ایچون پک اعلا بو اودن چقا بیلیردم .
فقط پنجره سندن کنیس برمنظره کورون مینی مینی
بر او طه جنم واردی ... و بوسوقاق او قدر ساکنیدی که ...
تحمل اییدیوردم .

بدن بره کوزله برصباح ، یاتاغمک اوستنده
سربلش، دارالفنونه کیمه مک ایچون معقول بر سبب
آراکن ... قانی آجیلور . وفاینگک آشیکنده شو
خوشلاندیم تهرهز ، قالین صداسیله بکاسله نیور :
صوکرا چوقدن بری بکلش صوک اثرلری آلمش
بریا شنگ محتاج اولدینی سکون ایله حاضرلامی ایچون
« قولله ز دوفرانس » ده کی کرسیسی ترک ایده رک
جره مساعیسه قایاغه قرار ویرمش . بو خبری اول
غزتلر میده کی برتلراف حواشدن آلدق . بالاخره
کان یارس غزتلری بوغنی تأیید ایتدیله : اینم که
« درگاه » ک فارملری آراسنده « برغسون » له علاقه دار
اولانلر بو خبره سویته جکاردر . چونکه برغسون اوچ
بو یوک اثرله « بن نهیم ؟ بخله ماده آراسنده کی مناسبت
نهدر ! بالذات عالم نهدر ؟ » مسئله لرینی کندینه خاص
حدسی اصولله جانلاندیردقن صوکرا « ناصیل حرکت
ایتمی و نهی سو ملیم ؟ » سؤال لرینک جوابنه انتظار
ایدن تقدیر کارلری بو انزوا حیاتنده اونو غایه جفی
وعد اییدیور .

بر شیک ظهورینه امکان قالمشدی . تکامل دینل
شی دخی ماده نك معینتی دائره سنده حصوله کلن
بوطاقم تغیرات ظاهره و شکایه دن عبارتدی . اولان
و اولایله جک اولان شیلرک بیلنمه سی جهالتیزک
قصورلری ایدی . علمن تام اولسه ییدی ایسته دیکمز
زمان حیاتک ماضی ، حال و استقبالی بر خسوف
و کسوف حادثاتی کی ساعتی ساعتیه و دقیقه سی
دقیقه سته کشف ایده بیله جکدک . حیات دخی ماده
کی قابل تحلیل و تعین عناصردن مرکبدر بناء علیه
حیاتک بوتون حادثه لرنده مادی دملرک اصولاری
کافیدی . حیاتک ایچون کوروله جک هیچ بر جهتی
بوقدی . هر شیه دیشاردن باقی و بوتون علمیزی
آقایلشدیرمک ممکنیدی . و بوتون بونلری ماده عالنده
مظفر اولان « ذکا » و « عقل » دن بکلهمی ایدک .
ماده یه قابل ارجاع اولایان و یا هرکسک تجربه وادراکنه
کیریمه یین شیلر قبول اولمه ملیدی .

بوتون اسرار عالم قبل التجربه ویرلن بر حکم
ایله ذکا نك حدودلرینه حیس ایدلشدی . آرتق
ذکادن باشقه حق تنفس بخش ایدیله جک برملکه من
بوقدی . هنوز اعظمی جهدی صرف ایتهمش اولان
بو کونکی ذکایه بو سلطنتک ویرله سی هپ بشریتک
عطالته اولان میلندن ایبری کلدیکنک کیمه فرقتده
دکادی . برغسون ، ایسته بو عطالته صارصدی ؟
و بوتون روحی جهد و فعالیتیه دعوت ایتدی برغسون
هر یارایچی ده اکی ، یارایچی اولان حیاتک آتقی
یارایچی بر ملکه ایله تعقیب وادراک اولته بیله جکی
سزدی و بوکا « حدس » دیدی . « ابداع » فردی
و شخصی بر قابلیت اولدینی کی « حدس » ملکه سته
صاحب اوانی و اوانی و فقیته قوللایق دخی شیمیدی یه
قادار بالکیز داهیلرک کاری ایدی . حال بوکه برغسون
بشریتی تعالی و مستعد اولدیمز اعظمی جهدی استحصال
ایتدیرمک ایچون یارایچی تلفیقده هپیزی یارایچی بر
فعالیه دعوت اییدیور . بالطبع بو یارایچیلغه هرکس
آتقی کندی و سوسی دائره سنده اشتراک ایده بیله جکدر .
بیام دقت اییدیورمی بز ؟ بشریتک بوتون تاریخی
انسانک دائما اصغری جهده تمایل ایده رک چالیشمقدن
وقفق ینه عینی تاریخ ، انسانرک « برملوق مبدع »
اولدینی کوستریور . ایسته برغسون بو عطالتمیزی
صارصه رق بزی ده ا بویوک جهدره و وصف فارغز
اولان ابداعی حیانه چاغیریور . برغسونده علم
منکرلکی کورنلر اونی هیچ آکلامایانلردر . برغسون ،
بالعکس علمنک تمامیتی تأمین ایتک ایچون اولانجه
وسع و طاقتمیزی صرف ایتمه لازم کله جکی و بو
بو یوک ایشی باشارمه بو کونکی ذکا سویه و تاقیسنک
باشلی باشه کفایت ایده مبه جکینی و آتقی حدسی
بر فلسفه نك یارایچی حیاتی تعقیب ایده رک علمی اتمام
ایده بیله جکی سویلیور . بوتون متفکر عالمی علاقه دار
ایدن بوجهان فیلسوفی قرق سنه لک تدریس حیاتندن

— ای میسکز ، مکتبلی افندی !

— نه ایستورسکز ؟ دیه سوردم . صیقیتلی
چهره سنده یالواران و هیچده اوکا یاقیشیان بر افاده
کوردم .

— سزدن بر شی رجا اینک کلدیم ... بک
ایچون بر یارچه زحمته قاتلانکز .

اوزامش ، صوصیور و دوشونویوردم :
بر طوزاق ادویه دوزیم صفو نه قارش بر سوء قصد !
متین اول ، ژه غور !

— مملکتیه بر مکتوب کونده رمک ایجاب
ایتدیده ... بونی سویلرکن حلیم ، رجا کار و قورقاق
برطوری یواردی .

های شیطان جانی آلاسی ، ایش چیقیدی .
قافدم ، ماصیه او طوروب قلمی آلدیم :

— شورایه کیک ، او طورک و سویله یک . هاء
شویله . مکتوب کیمه ؟ دیدیم .

— وارشووا یولنده ، سوهن جیانی ده ، موسیو
یوله سلاس قاشیوت ...

— نه یازاجز ؟ ... اونی سویله ییک ...
— عزیزم بولهس ... مینی مینی قلم ... بک

وفاکار سوکیم ... حضرت مریم سنی حایه ایتسین !
بک آتون قلیلم ، سندن اوزاق ایکن صیقیلان محزون
کووه رجینکک ، تهرهزیکه ، بوقادار اوزون زماندن
بری نیچون مکتوب یازمیورسکز ؟ ...

آز قالدی بر قهقهه قوباراجقده . « محزون
کووه رجین » دیدیکی بر مترویش بش ساتم بونده ،
اون بش کیلو آغیرلنده بر بوسوق صاحبی و اوقادار
سیم سیاه یوزلی ایدی که صانکه بوتون عمرنده برکره
بیقاعسزین اوجاق سوپورمکله وقت کچرمش ! ای
کوتو دوام ایتدم اوکا سوردم :

— بو ، بولهست کیم ؟ [۱]

— بولهس ، مکتبلی افندی . بولهس ، بک
نشانیلم ...

— نشانیل کز ! ؟

— بوقادار حیرت ایدیله جک نه وار ؟ بر نشانیلم
اولسی حقم دکلی ، مادام که برکنج قیزم ... ؟

بر نشانی ، اوده ... برکنج قیز ! ؟ نه دوشو-
نویورسکز ؟

— نیچون اولماسین ؟ هرشی قابل ... اوزون
زماندن بری نشانیل کیزی ؟

— آلتی سنه در ...

هروها ! بویه لجه مکتوبی یازدق . اوقادار مشفق
و اوقادار عاشق ایدی که ، اگر بو مکتوب تهره زدن
باشقه برندن ، برازداها کوچو کندن اولمش اولسه ییدی ،
مع المنونیه بولهسک برنده اوانی ایستردم .

— بو خدمتکزدن دولای بوتون روحله سزه

[۱] کله اویونی . بولهست روسجه (خسته)